

פתיחה לפרק "הנהנה מן ההקדש"

(ויקרא ה, טו-טז)

"נפש כי תמַעַל מַעַל וְחָטְאָה בְּשִׁגְגָה מִקְדָּשֵׁי ה'..."

בכתוב בדין המעילה לא נאמר אלא עונשה של הנפש אשר מעלה מעל בקדשי ה'. ואולם לא נתפרט בכתוב מהו עיקר עניינה של מעילה זו. ומעתה יש לברר מהי מהות המעילה: האם עיקרה היא ההנאה שנהנה האדם עם זה שהשתמש בדבר של הקודש או שמא עיקרה הוא הפגם שנפגם ההקדש עקב הנאתו של אדם זה בו, או אפשר עיקרה של המעילה היא הוצאתו של דבר ההקדש מתחום הקודש אל תחום החולין, על ידי השתמשותו של האדם לצרכיו בדבר ההקדש. ומתוך שאלות עקרוניות אלה, נגזרות שאלות רבות, כגון מה דין הנהנה הנאה שערכה כדי חצי פרוטה ופוגם בכדי חצי פרוטה, או הנהנה בדבר אחד של ההקדש ופוגם בדבר אחר

של ההקדש, ומה דין המעילה כאשר אדם מוציא הקדש מן הקודש אל הקודש. אף לא נאמר בכתוב מהם האופנים בהם מתבצעת המעילה, אם בדברים שיש בהם פגם על ידי השימוש בהם, ואם בדברים שאין בהם פגם כשמשמשים בהם. ומכאן נדרשים אנו לבירורים שונים, וכגון באשר לדין המעילה בדבר המחובר לקרקע, או בדין המעילה הנעשית על ידי שליח, והאם יש מעילה אחר מעילה (כגון בבהמה, ובכלי שרת, ובעצים שהוקדשו), ומה דינו של האדם הדר בבנין של הקדש, ושל הגזברים העוסקים במקדש בדברי הקודש אשר בו.